

Itt határozott feltételeket kell szabnunk a könyvek tárolására vonatkozóan. Száraz, világos, jól szellőztethető helyiséget válasszunk, melyet télen fűteni, nyáron az erős napfénytől védeni lehet. A szobahőmérséklet 16-20 Celsius fok között, a légnedvesség 50% körül tartandó. Az utóbbit mérőszerszám nélkül is érzékelhetjük és a tulszáraz levegőt vízpárolgókkaal, míg a gyakoribb "nedves" helyiség levegőjét lapos tálcákra elhelyezett oltatlan mésszel szabályozzuk. Falak, polcok, csövek mentén a repedéseket betömjük és a könyvek közelében sohasem tárolunk szuette butorokat és molyosodó kárpitozott székeket, függönyöket.

A tollporoló számüzendő, a legideálisabb gondozást a könyvek 3 havonta történő alapos porszívózásával végezzük el. Gyanus pilleröpködés esetén fecskendezzünk a könyvek tetejére, polcokra kb. 5%-os szakszerűen oldott D.D.T. készítményt. Ebből öntsünk a padló felmosóvizébe is és szárazra csavart ruhával töröljük fel, de sohasem seperjük a padlózatot, mert ezzel porfelhőt bocsátunk a kömyvekre.

Ha elképzeljük, hogy egy köbméter levegőben 8-10 ezer mikroorganizmus lebeg, veszélyérzetünk diktálni fogja a tisztságnak, mint a minimális táptalajnak a biztosítását.

A modern könyvhygiéne már foglalkozik a raktárak levegőjének rövidhullámu sugarakkal, vegyi reagensekkel és mechanikai szűrőberendezésekkel való fertőtlenítésével, bakteriumölő lámpák alkalmazásával, igen jó eredményeket érve el.

Fontos tehát, hogy minden könyvtári dolgozó felfigyeljen a kezelésére bizott könyvek fizikai jólétére is, mert ezzel az emberi szellem pótolhatatlan értékeit menti át és őrzi a következő nemzedékek szolgálatára.

Hasznosné - Szóllós Ilona

Bp. Műszaki Egyetem Központi Könyvtára

X - X - X - X - X

A referáló folyóirat - a műszaki könyvtáros segédeszköze

Szocialista iparunk szükségszerűen megköveteli, hogy szakembereink lépést tartsanak a technika és a tudomány fejlődésével, szakismereteiket folyamatosan gyarapítsák és a korszerű technikát a gyakorlatban alkalmazzák. Ehhez nyújt segítséget a dokumentáció, a szakirodalom rendszeres és módszeres feldolgozása.

Hazánkban az összes iparágakra kiterjedően az Országos Műszaki Könyvtár végez rendszeres dokumentációs tevékenységet,

ezenkívül a kutatóintézetek, nagyobb üzemek egyes minisztériumok saját szakterületükön belül foglalkoznak dokumentálással és adnak ki ilyenirányu közleményeket. Ezek mellett a magyar nyelvű dokumentációs kiadványok mellett műszaki könyvtárainknak meg kell ismerkedniük a legfontosabb külföldi referáló folyóiratokkal is, amelyek teljességre törekszenek, összehasonlíthatatlanul bővebb anyagot közölnek, mint magyar kiadványaink s így a jó szerzeményezéshez, alapos bibliográfiák összeállításához -nyugodtan állíthatjuk- elengedhetetlenül szükségesek. Ezért a "Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója" célszerűnek látta, hogy cikksorozatban ismertesse a legfontosabb külföldi referáló folyóiratokat, vagy legalábbis azok fő típusait.

Kémiai /vegyipari/ referáló lapok

A világirodalom egyik legértékesebb referáló folyóiratát a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Tudományos Tájékoztató Intézete adja ki. Címe: "Referativnuij Zsurnal". Ezideig kémiai, mechanikai, matematikai és fizikai sorozat jelent meg, de tervbevették a biológiai és földrajzi tudományok, valamint a technika egyéb ágaiban is sorozatok fokozatos megindítását. A kémiai referáló folyóirat havonként kétszer jelenik meg és minden egyes kötet átlagosan 1000 - 2000 adatot, valamint szerzői névmutatót közöl. A maga szakterületén teljességre törekszik. A világirodalomban közölt műszaki és tudományos cikkeket, közleményeket, szabadalmi leírásokat, disszertációkat, könyveket és egyéb, a vegyiparban dolgozó mérnököket és technikusokat érdeklő kivonatolt anyagot tartalmaz. Közleményeit a következőképpen csoportosítja:

- 1/ Folyóiratcikkek, szemlék, közlemények, amelyek folyóiratokban, gyűjteményes munkákban, évkönyvekben és egyéb periodikus kiadványokban jelennek meg;
- 2/ Könyvek, brossurák és egyéb nem periodikus kiadványok;
- 3/ Könyvek, brossurák és egyéb kiadványok recenziói /ismertetései/;
- 4/ Szabadalmi leírások;
- 5/ Szerzői referátumok, vagy disszertációk referátumai.

A közlemények referátum, annotáció, vagy bibliográfiai leírás formájában jelennek meg. Minden leírás sorszámot kap, minden utalás akár a referáló folyóiratban magában, akár a tárgymutatóban ezekre a számokra történik. A számozás egy sorozaton belül folyamatos. Minden sorozat összesítő tárgymutatót tartalmaz, mely megkönnyíti az olvasónak, hogy a folyó évben közölt anyagról áttekintést nyerjen. Az 1953. és 1954. évi tárgymutató egy kötetben jelenik meg. A sorozat egyes számain belül a közleményeket szakosított beosztás szerint rendszerezi. A használt rövidítések és jelölések gyűjteménye az egyes példányszámok végén található. A feldolgozott folyóiratok és egyéb periodikus kiadványok teljes jegyzékét külön kötetben az 1954. év elején adták ki. Ez tartalmazza a referáló folyóiratban használt rövidítések jegyzékét is.

"Chemisches Zentralblatt". Németnyelvű referáló folyóirat. Igen használható részletes referátumokat közöl. Évenként névmutató, címszó szerinti tárgymutató és szabadalmi számmutató jelenik meg. Az utalás az oldalszámra történik. Időszakonként /régebben 10 évenként/ több év összesítő tárgymutatóját is kiadják.

"Chemical Abstracts". Angol nyelven megjelenő referáló folyóirat. Teljességre törekszik. Könyveket, folyóiratcikkeket, disszertációkat és szabadalmi leírásokat ismertet. Havonként két szám, évenként összesítő név-, vegyi képlet- és címszó-szerinti tárgymutató, valamint szabadalmi számmutató jelenik meg. Beosztása tartalmilag tárgykör szerinti, formailag egy oldalon két hasáb, amelyeket egy évfolyamon belül folyamatosan számoznak és egy hasábon belül további alosztásként betűkkel látnak el. Az utalás a tárgymutatóban az oszlopszámra és a betűre történik.

Az egész vegyészetet átfogó fenti három alapvető referáló folyóiraton kívül megemlíthető még néhány jellegzetes, a vegyipar egyes ágazatait feldolgozó periodikus mű is: Az "Analytical Abstracts" csak az analitikai kémiával, a "British Plastics Federation Abstracts" csak a műanyagokkal foglalkozik; mindkettőnek évi összesítő tárgymutatója van. A "Resins, Rubber and Plastics" lyukkártya rendszerrel feldolgozott anyagot közöl, referátumai részletesek. A "Journal of the Rubber Research" szemle alakjában irodalmi áttekintést nyújt egy-egy kérdésről /erősen szakosított dokumentáció/. 1952.-től "Rubber Abstracts" címen jelenik meg.

A fent röviden ismertetett három alapvető és néhány jellegzetes vegyészeti referáló folyóiraton kívül még számos, az utóbbiakhoz hasonló jelenik meg a világirodalomban, - ezek azonban lényegében nem különböznek a felsoroltaktól.

Ambrus Dezső

X - X - X - X - X

Az Egyesült Izzó műszaki információs osztályának munkája

Az Egyesült Izzóban dolgozó és a szakirodalom iránt érdeklődő műszakiak 2 évvel ezelőtt az ujtási iroda kiadásában megindították a gyár saját referáló folyóiratát "Műszaki folyóiratok cikkeinek kivonatai" címmel. Ez a lap -amely eddig 4236 referátumot közölt s ma már 300 példányban jelenik meg- erősen fokozta az érdeklődést a szakirodalom iránt az üzem műszaki dolgozóinak körében. Egyre több fordítást és fotokópiát kértek. Mivel az ilyen kívánságok teljesítésére a gyárban nem volt megfelelő szerv, a folyóirat szerkesztősége ezt a feladatot is el-